

Написано от Христо Христов
Петък, 01 Април 2011 09:40

С поредицата „Господарят на Държавна сигурност“ сайтът desebg.com представя действителното отношение на Живков към ДС, контрола върху репресивния ѝ апарат и използването му.

Текстовете са част от книгата на Христо Христов „Тодор Живков. Биография“ (2009).

В [част 1](#) от поредицата беше представена политиката на Живков, чрез която той подчинява ДС на собствените си интереси и власт.

[Част 2](#) разглежда ключовите фигури в системата на МВР и Държавна сигурност, на които Живков се опира по време на своето управление.

[Част 3](#) е посветена на политика на Живков спрямо министрите на вътрешните работи, които са му били пряко подчинени и които е издигал и свалял по свое решение.

[Част 4](#) разкрива новата политика, която Живков налага по линия на работата между Държавна сигурност и съветския КГБ.

В [част 5](#) е представена ролята и мястото на структурата в ДС, изпълнявала по времето на Живков задачата за преследване на десетки хиляди хора в страната по политически причини.

В [част 6](#) се разказва дейността на Шесто отдел в Шесто управление на Държавна сигурност.

:

В структурата на Шесто управление е създаден отдел, който става едно от най-законспирираните звена в мрежата на политическата полиция. Прикрит зад евфемистичното название „Антидържавни прояви“ неговата главна задача е да пресича евентуалните заплахи за Живковото управление от най-високите нива на партийното и държавно управление. Основа за създаването на Шести отдел служи подразделение в състава на Второ управление на ДС, което през 1965 г. участва в разработката срещу групата на Иван Тодоров – Горуня, целяща преврат срещу Живков. Неговите функции са

Написано от Христо Христов
Петък, 01 Април 2011 09:40

контраразузнавателно обезпечаване на структурите в самото МВР.

Създаването на Шести отдел

Шести отдел за „Антидържавни прояви“ е създаден със заповед №1-2070 на министъра на вътрешните работи ген. Ангел Солаков от 1 април 1968 г., като по това време в структурата на Шесто управление се води като Четвърти отдел. След реструктуриране в управлението през 1974 г. той вече получава номерация Шести, какъвто остава до 1989 г. Бившият политически помощник на Тодор Живков Костадин Чакъров посочва:

„Службата, която работеше срещу ръководни кадри, бе законспирирана и се наричаше „Отдел за борба с антипартийните прояви“ в състава на Шесто управление на Държавна сигурност. Този отдел имаше собствен отчет, собствена картотека и агентура и работеше неограничено срещу ръководни партийни и държавни кадри. Тази структура бе подчинена на Мирчо Спасов, а след уволнението му – на първия заместник-министър Григор Шопов. Информацията от този отдел се предоставяше само на Тодор Живков. Останалите членове на висшето партийно ръководство бяха чували, но дори не знаеха за структурата и организацията на тази служба.“

Шести отдел се състои от 01 отделение, отговарящо за антидържавни прояви сред българските граждани; 02 отделение за антидържавни прояви сред граждани от чужд произход; 03 отделение – остри сигнали и наблюдателни дела и 04 отделение – анализ, информация и картотека. Към Софийско градско управление на МВР и околните управления в Пловдив и Варна са създадени самостоятелни звена за работа по линия на Шести отдел. В останалите околните управления на министерството за тази работа отговаря по един оперативен работник.

Задачите на Шести отдел

Написано от Христо Христов
Петък, 01 Април 2011 09:40

Отделът е задължен да разкриват и предотвратяват всеки опит на хора и групи от средите на интелигенцията или партийния елит да пропагандират идеи, различни от официалната идеология, за същността и пътя на обществено-икономическо развитие в България. Тази функция се отнася и към ръководните фигури в БКП и управленския апарат.

Последният началник на отдела капитан Димитър Иванов определя задачите му така:

„Той трябваше да долавя в зародиш проявите на фракционна дейност и на ревизионизъм, на несъгласие с провежданата политика в една или друга област на обществения живот, с действията на ръководството на БКП и лично на Тодор Живков, да разкрива и документира опитите на хора от ръководството на партията и държавата за насилствена смяна на Тодор Живков и екипа му. Това беше основното направление в неговата дейност.“

До 1974 г. Шести отдел регистрира над 1200 членове на БКП в страната, развивали дейност срещу Живковото ръководство. На различни срокове затвор са осъдени 70 от тях, принудително са изселени на 100 души, депортирани от страната са няколко гръцки и югославски емигранти. Стотици са изключените от партията и уволнените от работните си места.

Димитър Иванов разкрива:

„Често действахме и само по устни заповеди на ръководството на МВР, когато обстановката налагаше по-висока степен на секретност и конспиративност. Такива бяха случаите, свързани с членове на ЦК на БКП, министри и зам.-министри, членове на семейството на Тодор Живков и на негови приближени“.

Написано от Христо Христов
Петък, 01 Април 2011 09:40

Разработките срещу най-опасните за Живков съпартийци

В Шести отдел се водят и разработките на политически опасните за първия партиен и държавен ръководител отстранени от постове членове на Политбюро или ЦК. „В четвърто отделение се водеха на оперативен отчет т. нар. Лидери – от Вълко Червенков и Антон Югов да Борис Велчев и Стоян Михайлов – снети висши партийни функционери, които Живков определяше като заплаха за едноличната си власт”, посочва Иванов.

Въпреки че постоянно ги държи под око Живков никога не прилага директна репресия срещу свои бивши противници в партията или хора от партийния и държавен апарат. Той следва много по-ефикасна политика. Философията му описва помощникът Костадин Чакъров:

„Трябва да се признае, че Тодор Живков не преследваше с репресии своите лични политически противници от редовете на партията и техните деца, ако те самите не надигаха глава. Знаеше ги, помнеше ги и следеше техните действия, но никога не пристъпи към тях с произволни съдебни или административни мерки. Отстраняването от отговорния пост се компенсираше или с висока персонална пенсия, или с друга „по-безобидна служба”, която осигуряваше високия жизнен стандарт и високото обществено положение.”

В началото на 1989 г. в архива на Шести отдел, броени месеци преди оттеглянето на Живков, е извършено прочистване на архивите, процес, който след падането на Берлинската стена ще обхване целия репресивен апарат. За много от разработките няма да бъдат оставени следи. Показателно е, че още в първите дни след 10 ноември 1989 г., когато Петър Младенов вече е сменил Тодор Живков, новият генерален секретар нарежда лично на вътрешния министър Георги Танев да забрани унищожаването на всякакви документи в МВР.

Никой обаче в Политбюро не знае докъде се простира мрежата на Живков. По ирония три месеца по-късно, когато перестройчиците в БКП като Младенов и Андрей Луканов взимат решение за ареста на Живков, оперативна разработка срещу него под кодовото название „Директор” в МВР ще бъде образувана от офицери на бившия Шести отдел, сред които и самият му началник Димитър Иванов, служили вярно на бившия генерален секретар на партията.